

Nr. 11 (783) IV m.....S T A D E.....1948.I.14.trečiadienis

Trumanas patiekė samatą

JAV-bių prezidentas Trumanas patiekė kongresui valstybės samatą 1948-49 metams. Finansiniai metai prasidės 1948 m. liepos mėn. 1 dieną. Samata surašyta 1.400 psl. ir numato 39,7 milijardų dol. sumą. Trumanas savo kalboje ypatingai pabrėžė JAV-bių pagalbos svarbą Europos valstybėms, nes jei nesutikti su dabartinėmis pagalbos išlaidoms, tai ateityje reikės dar daugiau išleisti.

Iš samatoje numatytų išlaidų pabrėžtina: 7 milijardai dolerių užsienio pagalbai, iš kurių 4,5 milijardų dolerių įeina į Marshallio planą. 1,25 milijardai dolerių įeina okupacinių sričių išlaikymui ir 75 milijonai dolerių - Tolimiesiems Rytams - Kinijai ir Filipinams. 28% samatos, t.y. 11 milijardų dolerių paskirta gynybai ir 4 milijardai dol. atominės energijos tirimo reikalams. Socialiniams ir ūkiniais reikalams numatyta 2 milijardai dolerių. JTautų namams statyti New Yorke samatoje numatyta 65 milijonai dolerių. Tai būtų bene svarbiausios JAV-bių išlaidų samatos pozicijos. 1947-48 metų išlaidų samata siekė 37,7 milijardų dol. sumos, o 1946-47 metų išlaidų samata 42,5 milijardų dol. sumos. Šių metų samatoje numatyta gauti 44,9 milijardų dol. pajamų. Tai gi tarp išlaidų ir pajamų susidaro skirtumas 4,8 milijardų dol. sumai, kuri būtų sunaudota karo meto likusioms skoloms iš aukso fondo padaryti.

Antroji Marshallio kalba kongrese

JAV-bių užsienio reikalų min. Marshall kalbėjo reprezentantų rūmų užs. reik. komitetoje dėl pagalbos akcijos Europai. Kaip ir savo pirmojoje kalboje, taip ir dabar, Marshall pastatė dalyvaujančius prieš dilemą: arba duoti pilną ir skubią paramą Europai, arba užsidaryti savo Amerikos kiautę ir laukti, kol Europoje įsivys policinės autoritarinės valdymo sistemos. Marshall betgi perspėjo, kad pastaruoju atveju pavojus nuo Amerikos nenutols o priešingai: tada ir netolimoje ateityje JAV-bėms reikės išleisti daug didesnes sumas, ir tai nepatogesnėmis sąlygomis. Pagalbos Europai sėkmingumas priklausys nuo 4 sąlygų: 1) pagalba turi būti duota skubiai, 2) pagalba turi būti duota pakankamai didelė Europai atstatyti, 3) pagalba turi būti pritaikyta Europos sąlygoms ir 4) reikalinga glaudžiai bendradarbiauti su pagalbą reikalaujančioms Europos valstybėms ir visa akcija turi būti pavesta tam tikslui įsteigtai organizacijai vieno asmens vadovybėje. Pagaliau Marshall nurodė, kad numatyti 6,8 milijardų dol. 15 mėnesių esą 20% mažiau, negu kad buvo numatyta Paryžiaus konferencijos metu.

—Londoną išvyko Prancūzijos maitinimo viršininkas Alphon, kuris kartu su britais netrukus pakvies likusias 14 valstybių naujai konferencijai Londone.

"Times" rašo, kad dar nesą aiškaus vaizdo dėl amerikiečių opozicijos laikysenos Marshallio plano atžvilgiu. Marshallio kalbos palikusios stiprų įspūdį, o Duglosui teko sunkesnis uždavinys - planą detaliau. Esą Marshallio planas numato atstatyti Europą, o ne vien laikinai jai padėti. Tam tikslui Europos valstybės turi taip pat prisidėti ir viena kitai padėti. Liberalų "New Chronicle" ragina valstybes prie vienybės, norint Europą atstatyti. Laikraštis rodo savo nusivylimą darbiečių ligšioline politika. Ši politika negalėjusi paremti Europos vienybę. Toliau laikraštis mano, kad darbiečiai dabar supratę savo klaidas ir, kaip matyt iš Attlee ir Morrisono kalbų, pakeisė savo kursą.

AUSTRALIJA RUOŠIASI. Australijos vyriausybė steigia tam tikrą komisiją kurių tikslas būsiąs krašto apsaugojimas nuo atominių bombų. Iš kitos pusės vyriausybė paskyrė 1000 svarų sterlingų tam, kas atras naujus uranijaus klotus. Jau ankščiau Australijoje yra rasta uranijaus.

Iš Graikijos

Graikų vyriausybės kariuomenė užėmė 2 kaimus nuo Konicos. Graikijoje vėl vyksta masiniai komunistų ir kairiųjų partijų narių suėmimai. Esanti Graikijoje JTautų Balkanų komisija yra nuomonės, kad graikų įvykiai sudarą pavojų taikai ir kad ryšium su tuo reikia sušaukti ypatingą Saugumo Tarybos posėdį. Šis reikalas yra skubus, ir esą pavojau kad Graikijos vyriausybė galinti subyrėti.

Iš Palestinos

Žydų teroristai užpuolė Tel-Avive vieną britų banką ir pagrobė 1 000 svarų sterlingų. Jeruzalėje vėl vyko susirėmimai tarp žydų ir arabų. Britų kariuomenė įėjo į arabų ligi šiol kontroliuojama žydų kvartalą Jeruzalėje.

Sovietai šnipinėja Norvegijoje

Laikraštis "Morgenbladet" kaltina sovietus, kurie pastaruoju metu pradėjo intensyviaus šnipinėjimo veiksmus Norvegijoje. Tam tikslui sovietų laivai ties Norvegijos pakraščiu strateginiais punktais tyčia užplaukia ant seklumos. Kol tada tęsiasi laivo nuėmimo darbai, sovietų laivo įgula turi pakankamai laiko iššnipinėti apylinkę. Taip įvyko ties Kristiansand, Bergen ir Harstadt, kur sovietai viešėjo net keletą mėnesių. Ties Kristiansand yra tvirtovė Odderoega, o ties Bergenu - tvirtovė Kraakenes. Čia užplaukė ant seklumos sovietų laivas "Ryskin" iš Odesos. Siaurės Norvegijos kariuomenės vadas tuo reikalu jau kreipėsi į gen. štabą ir tuo reikalu jau sudaryta komisija iš aukštų karininkų.

Sunkios kovos ties Mukdenu

Iš visų Kinijos frontų pranešama apie atsinaujinusias kautynes. Ypatinčiai aršios kautynės vyksta ties Mukdenu, kur, pasak komunistų radiją, komunistai vėl prasiveržė pirmyn. Maršalas Čankaišekas išskrido į Mukdeną, kad asmeniškai vadovauti karo veiksmams. 7000 kiniečių tarnautojų, kurie pabėgo iš komunistų užimtos Mandžurijos į Mukdeną, dabar gabenami UNRRA lėktuvais į užnugarį. Kinijos centrinė vyriausybė pranešė, kad bus imtasi priemonių prieš komunistų kariuomenės veržimąsi į Šanhajų ir Nankiną. Centrinės vyriausybės pranešimu, komunistai prasiveržė iki Pekino (Peikingo), ir mieste aiškiai girdėti, kaip griaudžia artilerija.

-D.Britanija ir Irakas atnaujino 1930 metų draugingumo ir prekybos sutartį

-Rumunų princesės Eleonora ir Elzbieta išvyko iš Rumunijos

-JTautų gen. sekretorius atvyko į Ženevą, JTautų sekahčiai sesijai vietas ieškoti.

-Solingene darbininkai grįžo prie darbo.